

Гайдар В. О., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Троцюк Н. В., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ ЧЛЕНІВ ЕКІПАЖУ ПОВІТРЯНИХ СУДЕН

Цивільна авіація України не залишилась осторонь від впливу на неї, як і на всі інші сфери суспільного життя, новітніх соціально-економічних реформ, що відбуваються в Україні. І, враховуючи, що основною ланкою в авіаційно-транспортній системі є екіпаж повітряного судна, а також те, що нині питання безпеки авіації набувають все більшої актуальності, питання, які пов'язані з висвітленням різноманітних аспектів діяльності екіпажу повітряного судна, у тому числі й особливостей правового регулювання часу відпочинку цих осіб є актуальним та назрілим. Від відпочинку членів екіпажу повітряних суден залежить якість виконуваної ними роботи, життя мільйонів людей (пасажирів), а для цього, перш за все, має бути належним чином регламентоване законодавство та дотримання його норм учасниками трудових правовідносин даної сфери.

У науці трудового права питання, пов'язані з багатоманітними аспектами часу відпочинку, зокрема й особливостями його правового регулювання, були досліджені такими вченими, як: Л. Ю. Бугров, Н. В. Дараганова, Л. Я. Гінцбург, В. В. Готра, С. Ф. Гуцу, М. Ф. Наумов, П. Д. Пилипенко та ін.

На сьогодні особливості правового регулювання часу відпочинку членів екіпажу повітряних суден регулюються Кодексом законів про працю України (далі – КЗпП) [1], Повітряним кодексом України (далі – ПКУ) [2], галузевими правовими нормами. На галузевому рівні регулювання часу відпочинку членів екіпажу повітряних суден регламентується спеціальним нормативним актом – наказом Міністерства транспорту України № 219 від 02 квітня 2002 року «Про затвердження Правил визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України», зі змінами та доповненнями від 20 червня 2007 року. Згідно п. 2 «Правил визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України», час відпочинку – час, протягом якого член екіпажу звільняється експлуатантом від своїх службових обов'язків [3]. При цьому час відпочинку екіпажу ПС складається з: часу передпольотного відпочинку; часу відпочинку між рейсами (польотами); часу перерви для харчування; щотижневого відпочинку (вихідні дні); щорічної та додаткової відпустки, яка передбачена чинним законодавством України.

Членам екіпажу ПС обов'язково надається час відпочинку перед запланованим польотом з метою підтримки необхідного рівня своїх психофізіологічних функцій, гарантування надійної професійної діяльності і безпеки польоту. Виходячи з норм законодавства, можна виділити такі особливості правового регулювання часу відпочинку членів екіпажу повітряних суден:

- тривалість відпочинку екіпажу ПС в базовому аеропорту повинна бути не менше подвійної тривалості його попереднього робочого часу, при цьому мінімальна тривалість відпочинку екіпажу ПС повинна становити не менше 12 годин;

- під час виконання трансмеридіанних польотів час передпольотного відпочинку та час відпочинку між рейсами (польотами) за межами базового аеропорту може бути об'єднаний і становити не менше, ніж 14 плюс 0,5 години додаткового часу на кожний часовий пояс, що перетинався;

- час відпочинку між рейсами (польотами) надається члену екіпажу ПС після завершення ним польотного завдання для відновлення психофізіологічних функцій організму;

- членам екіпажу ПС під час проведення авіаційних робіт надається перерва для харчування, яка не включається в робочий час. Тривалість та час надання цієї перерви встановлюються правилами внутрішнього трудового розпорядку експлуатанта;

- щотижневий відпочинок (вихідні дні) повинен надаватися екіпажу ПС тривалістю не менше як 42 години з урахуванням часу передпольотного відпочинку та часу відпочинку між рейсами (польотами).

- щорічна та додаткова відпустки надаються членам екіпажу ПС згідно із законодавством України про працю.

З вище викладеного можна зробити висновок, що основним документом в Україні, який регламентує тривалість часу відпочинку членів екіпажу повітряних суден цивільної авіації України, є затверджені наказом Міністерства транспорту України «Правила визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України». Основні ж джерела, такі як Кодекс законів про працю України і Повітряний кодекс України, у сфері регулювання часу відпочинку працівників встановлюють лише загальні норми.

Диференціація правового регулювання часу відпочинку членів екіпажу повітряних суден зумовлена специфікою виконання трудової функції та поділом відпочинку членів екіпажу повітряних суден на певні види, які у свою чергу мають окремо визначений час.

Література

Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. (із змін. та доп.) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – Додаток до № 50. – Ст. 375.

Повітряний кодекс України: станом на 19.05.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 20-21. – Ст. 712.

Про затвердження Правил визначення робочого часу та часу відпочинку екіпажів повітряних суден цивільної авіації України: Наказ Міністерства транспорту України від 02.04.2002 № 219 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0390-02>.

УДК 351.814.31 (043.2)

Головня І. В., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ВИКОРИСТАННЯ ПОВІТРЯНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ

Повітряний простір є складовою частиною у процесі організації повітряного руху. Стаття 1 Повітряного кодексу України дає чітке визначення поняттю «повітряний простір» і зазначає, що це частина повітряної сфери, розташована над суходолом і водною територією України, в тому числі над її територіальними водами [1]. Створення Повітряного кодексу є невід’ємною складовою сьогодення, яке спрямоване на гарантування безпеки авіації, забезпечення інтересів держави та національної безпеки, забезпечення потреб суспільства і економіки у повітряних перевезеннях та авіаційних роботах.

Слід мати на увазі, що діяльність цивільної авіації встановлюють основні правові засади Повітряного кодексу України, які не відповідають сучасним реаліям у багатьох його аспектах. Для цивільної авіації України характерні: інституційна недосконалість державного управління в секторі, невідповідність високим стандартам безпеки, застарілість регулювання господарської діяльності, що разом негативно позначається на ефективності сектору та ускладнює інтеграцію України в міжнародний авіаційний простір [2].

Таким чином, з метою забезпечення безпеки уповноважений орган з питань цивільної авіації здійснює комплекс заходів, спрямованих на запобігання виникненню авіаційних подій, шляхом: встановлення критеріїв безпеки авіації; встановлення необхідного рівня безпеки авіації; здійснення аналізу та визначення існуючого рівня безпеки авіації; проведення планових